Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1946 pavasaris, iš Lietuvos – į Vokietiją

Po tą sutemą, po plyną

Po tą sutemą, po plyną
Skausmas smaugia ir troškina, –
It žuvėdra vandenyno
Klykia klykdamas širdy.

Iš erdvių ar žemės įsčiaus
Ar iš laimės vakarykščios
Lyg patyčiai išsivysčius
Skamba muzika gaili.

Skamba, aidi, rauda, gelia –
It našlaitiški berželiai
Verkdami prie viešo kelio –
Čiulpia kraują iš širdies, –

Tartum visą žemės gėlą
Išvyniojo vieškelėliais
Ir pati nuo jų pašėlo
Pabučiavimu mirties.

Skamba sutema plynoji,
Skamba laikas lyg sustojęs,
Ir širdis našlaitiškoji
Skamba sutemos rauda.

O, Žydrioji, o, šventoji, –
Ar tai tu garsais skrajoji, –
Vaidinies, vilioji, moji, –
Ar tik aimana mana? [1]

KOMENTARAI

[1] Balio Sruogos eilėraščio be pavadinimo „[Po tą sutemą, po plyną]“, neįėjusio į rinkinius, įtraukto į eilėraščių ciklą Giesmės Viešnelei Žydriajai, ankstyvas variantas; vėliausią redakciją ir teksto istoriją žr. in: Balys Sruoga, *Raštai, t. 1: Poezija*, parengė Algis Samulionis, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996, p. 336–337, 812.
„Šį tekstą iš Lietuvos atvežė Vytautas Staneika [Stanevičius] – Balio įduota man.
Esu gavusi jį pavasarį 1946 m. Tai vienintelis laiškas, kuris mane pasiekė Vokietijoje ir iš viso išeivijoje“ (Vandos Sruogienės pastaba).